

*В. П. Хомутенко,
к. е. н., професор, професор кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет
Є. М. Богатирьова
аспірант, Одеський національний економічний університет, м. Одеса*

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ПРОВЕДЕННЯ ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

*V. Khomutenko,
Candidate of Economic Sciences, Professor, Professor of Finance Department,
Odessa National Economic University
Y. Bogatyreva,
graduate student, Odessa National Economic University, Odessa*

STRATEGIC GUIDELINES OF THE TAX REFORM IN UKRAINE IN TERMS OF EUROPEAN INTEGRATION

У статті визначено стратегічну мету та завдання податкової реформи в Україні, а також інструменти її реалізації. З метою запровадження результативної податкової реформи в Україні надано рекомендації щодо удосконалення механізму оподаткування праці, капіталу та споживання з урахуванням європейського досвіду. Визначено напрямки удосконалення механізму оподаткування капіталу, зокрема пропонується впровадити простий інвестиційний кредит та цільове використання амортизаційних відрахувань. В механізмі оподаткування праці пропонується розширити діапазон прогресивності ставок податку на доходи фізичних осіб та збільшити розмір неоподаткованого мінімуму. Запропоновано знизити ставку єдиного соціального внеску із перенесенням частини навантаження з роботодавців на найманих працівників. Обґрунтовано необхідність удосконалення механізму оподаткування споживання у напрямку запровадження диференційованих ставок з податку на додану вартість та підвищення ставок акцизного податку.

The article defines the strategic aim and objectives of the tax reform in Ukraine, as well as tools for its implementation. For the purpose of effective implementation of the tax reform in Ukraine, recommendations for improvement of the mechanism of taxation of labor, capital and consumption, taking into account European experience. The directions of improvement of the mechanism of taxation of capital, in particular, proposed to introduce a simple investment credit, and targeted use of depreciation. In the mechanism of taxation of labor it is proposed to expand the range of progressivity of tax rates on personal income and increase the amount of non-taxable minimum. It is proposed to lower the rate of the single social contribution to the transfer of the burden from employers to employees. The necessity of improving the mechanism of taxation of consumption in the direction of the introduction of differentiated rates of value added tax and excise tax increase.

Ключові слова: *податкова реформа, мета податкової реформи, завдання податкової реформи, інструменти реалізації податкової реформи, оподаткування праці, оподаткування капіталу, оподаткування споживання.*

Keywords: tax reform, the aim of the tax reform, the problem of tax reform, tax reform implementation tools, labor taxation, capital taxation, taxation of consumption.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Низька результативність попередніх податкових реформ в Україні показала їх неспроможність щодо вирішення низки проблем економічного та соціального характеру, серед яких можна виділити: складні економічні умови в країні; високий дефіцит бюджету; низькі показники інноваційно-інвестиційної активності підприємств; високий ступінь зносу основних засобів, в першу чергу у галузях реального сектору економіки; високий рівень безробіття та інше. Тому, необхідним є визначитися із стратегічними орієнтирами проведення наступної податкової реформи в Україні враховуючи недоліки попередніх податкових реформ та європейського досвіду їх проведення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. В наукових колах значна увага приділяється проблемам ефективності податкової системи та стратегічним завданням щодо її реформування. Так, питання податкового реформування України розглядається у працях Т. Єфименко [1], Т. Кошук, А. Крисоватого, В. Мельника [2], А. Соколовської [3], А. Хомутенко [4] та інших вчених. Однак складні економічні умови в країні вимагають пошуку нових напрямів проведення податкової реформи в Україні з метою підвищення її впливу на економіку країни.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення стратегічних орієнтирів проведення наступної податкової реформи в Україні з урахуванням європейського досвіду її проведення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Оцінювання результативності податкової реформи 2011 року довело, що головною причиною низької результативності податкової реформи щодо її впливу на економіку країни було застосування переважно фіскальних інструментів при її реалізації [5, с. 50]. Однак, на нашу думку, першочерговим завданням податкової реформи є не її орієнтація на фіскальні потреби держави, а сприяння економічному зростанню в країні, яке у подальшому сприятиме розширенню податкової бази, а відповідно збільшенню податкових надходжень в бюджет.

З урахуванням наведених проблем було сформульовано мету та завдання податкової реформи, інструменти її реалізації та принципи, за якими вона має бути реалізована.

Мета податкової реформи – побудова розвиненої конкурентоспроможної економіки, інтегрованої в ЄС на засадах інвестиційно-інноваційного розвитку країни.

Завданнями податкової реформи є: сприяння економічному розвитку країни; зниження дефіциту бюджету; стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств та створення умов для швидкого оновлення їх основних засобів; стимулювання роботодавців до збільшення робочих місць; сприяння вирівнюванню доходів фізичних осіб та інші завдання.

Виходячи із поставлених завдань було розроблено інструменти реалізації податкової реформи, що представлено на таблиці 1.

Як показало проведене дослідження, іншою причиною низької результативності попередніх податкових реформ, крім фіскальної направленості її інструментів, було недотримання принципів реалізації податкової реформи, серед яких виділяємо наступні: доцільності; своєчасності; обґрунтованості; прозорості; комплексності, системності та послідовності дій; результативності податкової реформи [6, с. 44]. Дотримання зазначених принципів є фундаментом дієвості всього механізму її реалізації.

Враховуючи досвід проведених податкових реформ у країнах Європейського Союзу та недоліків попередніх податкових реформ в Україні нами було визначено доміанти в реформуванні системи оподаткування капіталу, праці та споживання.

Щодо ключових змін в системі оподаткування капіталу, то з урахуванням Європейського досвіду оподаткування (середня ставка корпоративного податку по новим країнам-членам ЄС в 2014 році склала 18,6 %) [7] пропонується залишити ставку податку на прибуток підприємств на рівні 18 %, однак при цьому підвищити стимулюючу функцію цього податку. А саме, пропонується до впровадження в механізм оподаткування податком на прибуток підприємств інвестиційного податкового кредиту, як дієвого інструменту стимулювання розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств.

Таблиця 1.

Завдання та інструменти реалізації податкової реформи України

Завдання податкової реформи	Інструменти реалізації податкової реформи
1). Сприяння економічному піднесенню країни	– переміщення навантаження з праці та капіталу на споживання; – стимулювання через податкові пільги інвестиційну та інноваційну діяльність, оновлення основних засобів. – зниження загального рівня податкового навантаження;
2). Зменшення дефіциту бюджету	– збільшення ставок акцизного податку на тютюнові та алкогольні

	вироби; – збільшення основної ставки ПДВ; – покращення податкового контролю.
3). Стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та сприяння оновленню виробництва.	– запровадження інноваційних та інвестиційних податкових пільг з податку на прибуток; – підвищення ролі амортизаційних відрахувань як джерела інвестиційного ресурсу підприємств.
4). Зниження рівня безробіття	– зниження оподаткування праці шляхом зниження навантаження на ФОП; – перенесення частини навантаження зі сплати ЕСВ з роботодавців на найманих працівників.
5). Сприяння вирівнюванню доходів фізичних осіб.	– встановлення зниженої ставки ПДВ для товарів першої необхідності; – збільшення прогресії в оподаткуванні доходів фізичних осіб; – запровадження неоподаткованого мінімуму доходів фізичних осіб в розмірі прожиткового мінімуму.

В країнах ЄС застосовується простий та прирістний інвестиційний кредит. Останній стимулює до збільшення витрат, перш за все інноваційного характеру в порівнянні з попереднім роком, на відміну від простого, який направлений на стимулювання суб'єктів господарювання до здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності взагалі. На нашу думку, більш пріоритетним для України на сьогодні є саме застосування простого інвестиційного кредиту, перевагами якого є легкість обрахунку, прозорість та доступність визначення суми вивільненого прибутку в результаті його застосування. Класифікаційні ознаки простого інвестиційного податкового кредиту представлено в таблиці 2.

Таблиця 2
Класифікаційні ознаки простого інвестиційного податкового кредиту

Види інвестиційного податкового кредиту	База інвестиційного податкового кредиту	Ставка пільги	Виключення по застосуванню пільги	Обмеження щодо загальної суми всіх видів інвестиційного податкового кредиту та умови його застосування
Податковий кредит щодо стимулювання НДДКР	Витрати на НДДКР	20 %	без виключень	1). Сума всіх видів інвестиційного податкового кредиту не повинна перевищувати 30 % від суми податкових зобов'язань інвестора по податку на прибуток.
	Витрати на оплату праці працівників, що задіяні в НДДКР	20 %	без виключень	
Податковий кредит щодо стимулювання інвестицій в основний капітал	Інвестиції в основні засоби, що використовуються при проведенні НДДКР та пов'язані із захистом або поліпшенням навколишнього природного середовища	10 %	крім легкових автомобілів та нерухомого майна	2). 100 % від суми вивільненого прибутку має бути направлено або на оновлення основних засобів, або на НДДКР.
	Інвестиції в основні засоби у сільському господарстві, будівництві та промисловості	8 %		
	Інвестиції у інші основні засоби	6 %		

В рамках простого інвестиційного податкового кредиту пропонується запровадити такі його види як: інвестиційний кредит щодо стимулювання НДДКР та інвестиційний кредит щодо стимулювання інвестицій в основний капітал.

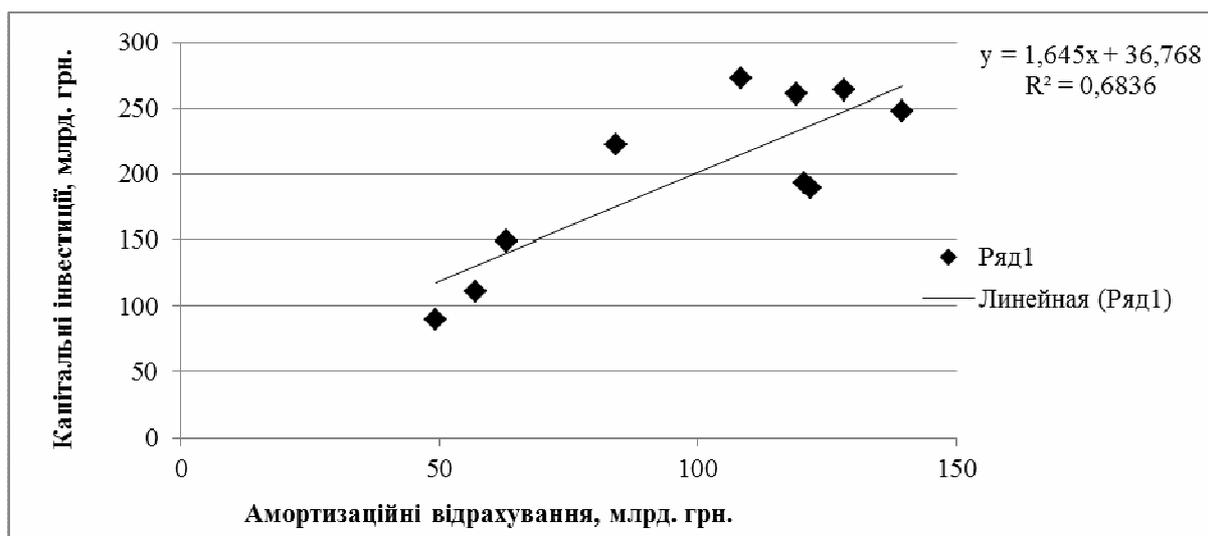
Ставку простого інвестиційного податкового кредиту щодо витрат на НДДКР та витрат на оплату праці працівників, що задіяні в НДДКР пропонується встановити на рівні 20 % від суми цих витрат (така ставка застосовується в Іспанії, Ірландії). Для інвестиції в основні засоби, що використовуються при проведенні НДДКР та пов'язані із захистом або поліпшенням навколишнього природного середовища пропонується ставка інвестиційного податкового кредиту на рівні 10 % від суми таких інвестицій (така ставка застосовується в Іспанії). Щодо інвестицій в інші основні засоби, то тут пропонується встановити ставку 8 % (для основних засобів у сільському господарстві, будівництві та промисловості) та 6 % (для інших основних засобів). Такі ставки використовуються у Люксембургу.

При одночасному використанні різних видів простого інвестиційного податкового кредиту їх розмір підсумовується, а його загальний обсяг не повинен перевищувати 30 % від суми податкових зобов'язань з

податку на прибуток (такі обмеження встановлено у більшості країн ЄС, що застосовують інвестиційний податковий кредит, а саме 30-відсоткове обмеження діє у Люксембургу). При цьому передбачено цільове використання коштів інвестиційного податкового кредиту, а саме на оновлення основних засобів або на НДДКР, що буде стимулювати підприємства до розширення своєї інвестиційної та інноваційної діяльності.

Крім того, пропонується збільшити стимулюючі функції інструментів амортизаційної політики. Так, як видно з рисунку 1 за період 2004-2013 роки зв'язок між обсягом амортизаційних відрахувань та капітальних інвестицій був незначний, про що свідчить низький рівень коефіцієнта кореляції R^2 , який дорівнює 0,6836 (тобто модель описує лише 68,36 % вхідних даних) (рис. 1). Тому, враховуючи той факт, що амортизаційні відрахування як важливе джерело формування інвестиційного ресурсу підприємств в Україні не використовуються в достатній мірі в їх інвестиційній діяльності, вважаємо за доцільне запровадити обов'язкове використання амортизаційних відрахувань саме на оновлення основних засобів.

У разі ж їх нецільового використання підприємством, його фінансовий результат до оподаткування повинен корегуватися шляхом збільшення на суму амортизаційних відрахувань.

Рис. 1 Вплив обсягів капітальних інвестицій від суми амортизаційних відрахувань за період 2004-2013 роки

Для реалізації цієї пропозиції рекомендується розповсюдити вимогу введення забалансового обліку нарахованих та використаних обсягів амортизаційних відрахувань для всіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності (з 2003 року такий облік запроваджено лише для підприємств державної форми власності). Порядок реалізації вимоги щодо обов'язкового використання амортизаційних відрахувань підприємств на капітальні інвестиції представлено на рис. 2.

Щодо реформування оподаткування праці, то нами пропонуються зміни в механізмі справлення ПДФО та єдиного соціального внеску.

А саме, враховуючи той факт, що ПДФО є одним з дієвих інструментів вирівнювання доходів населення та те, що в Україні максимальна ставка податку на доходи фізичних осіб значно нижче, ніж в європейських країнах (в 2014 році середній рівень максимальної ставки персонального податку по групі країн – нових учасників ЄС склав 26,8 % проти 17 % в Україні) пропонується збільшити прогресивність шкали ставок по цьому податку із підвищенням максимальної її ставки з 20 % до 25 % при одночасному застосуванні неоподаткованого мінімуму доходів фізичних осіб у обсязі прожиткового мінімуму.

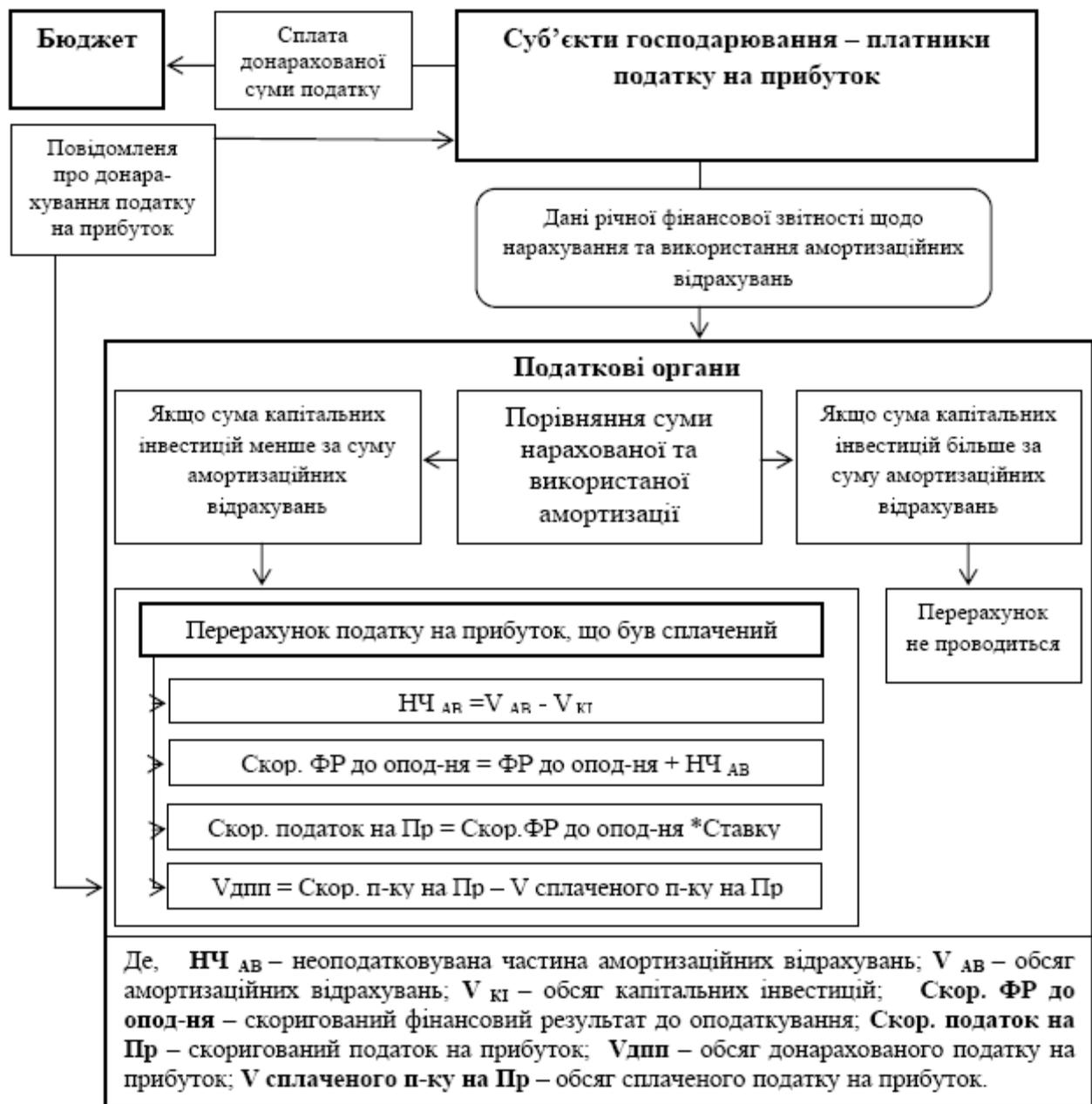

Рис. 2. Порядок адміністрування податку на прибуток щодо обов'язкового використання амортизаційних відрахувань на капітальні інвестиції

При цьому, право на застосування неоподаткованого мінімуму при оподаткуванні доходів фізичним осіб матимуть платники, дохід яких не перевищує 5 прожиткових мінімумів.

Запропоновану модель зміни ставок з податку на доходи фізичних осіб представлено в таблиці 3.

Таблиця 3.
Запропонована модель зміни ставок з ПДФО в Україні

Розмір місячного оподаткованого доходу у вигляді заробітної плати	Ставка
Прожитковий мінімум	Не оподатковується
Від 1 до 5 прожиткових мінімумів	10 %
Від 5 до 10 прожиткових мінімумів	15 %
Більше 10 прожиткових мінімумів	25 % (з суми перевищення розміру 10 прожиткових мінімумів)

Розрахунок неоподаткованого мінімуму може здійснюватися за вибором платника ПДФО одним із способів:

1). граничний обсяг доходу (5 прожиткових мінімумів) порівнюється із місячним доходом окремо взято платника і визначається, чи має він право на застосування неоподаткованого мінімуму;

2). граничний обсяг доходу (5 прожиткових мінімумів) порівнюється із середнім місячним доходом сім'ї (враховується наявність дружини/чоловіка та дітей).

У разі застосування другого варіанту, при подачі відповідних документів, один з членів подружжя може зменшувати свій оподатковуваний дохід більше ніж на один прожитковий мінімум у таких випадках:

а) при наявності неповнолітніх дітей платник може зменшувати свій оподатковуваний дохід на суму прожиткового мінімуму для працездатної особи за себе, а також на суму дитячого прожиткового мінімуму на кожному неповнолітню дитину;

б) при наявності дружини, що знаходиться у відпустці по догляду за дитиною до 3-х років, чоловік має право на зменшення свого оподаткованого доходу ще й на суму прожиткового мінімуму на дружину.

Такий порядок визначення надасть можливість враховувати доходи сім'ї, як це здійснюється в окремих країнах ЄС (а саме, Франції, Німеччині, Великобританії, Греції та інших).

Крім того, платник податку матиме право на зменшення річного оподаткованого доходу на суму податкової знижки, до якої пропонується відносити такі його витрати:

- на медичне обслуговування та медикаменти для себе чи членів родини першого ступеня споріднення;

- витрати на сплату страхових платежів щодо довгострокового страхування життя та в недержавні пенсійні фонди;

- витрати на виплату процентів по іпотечному кредиту;

- витрати на навчання себе або члена родини першого ступеня споріднення;

- на проїзд міським чи приміським транспортом до роботи.

Перелічені витрати в повному обсязі мають включатися в склад податкової знижки, за умови, що вони не перевищують розмір річного оподаткованого доходу платника.

Крім того, пропонується запровадити непрямі методи визначення доходів фізичних осіб. Схему застосування непрямих методів визначення доходів фізичних осіб представлено на рис. 3. В рамках застосування непрямого методу визначення доходів фізичних осіб пропонується зобов'язати фізичних та юридичних осіб, що здійснюють свою діяльність в Україні надавати податковим органам інформацію про витрати платників податків за умови, що вартість реалізованих для них товарів (робіт, послуг) перевищує 10 мінімальних заробітних плат за одиницю з передбаченням відповідальності таких осіб у разі не надання відповідної інформації в зазначений строк (5 робочих днів з дня здійснення такої реалізації).

До таких фізичних, юридичних осіб пропонується віднести наступних суб'єктів: державні реєстраційні органи; комерційні банки; туристичні компанії; автомобільні салони; ювелірні салони; нотаріальні контори; агентства нерухомості (щодо надання майна в оренду за будь-яку його вартість); магазини побутової техніки та інші.

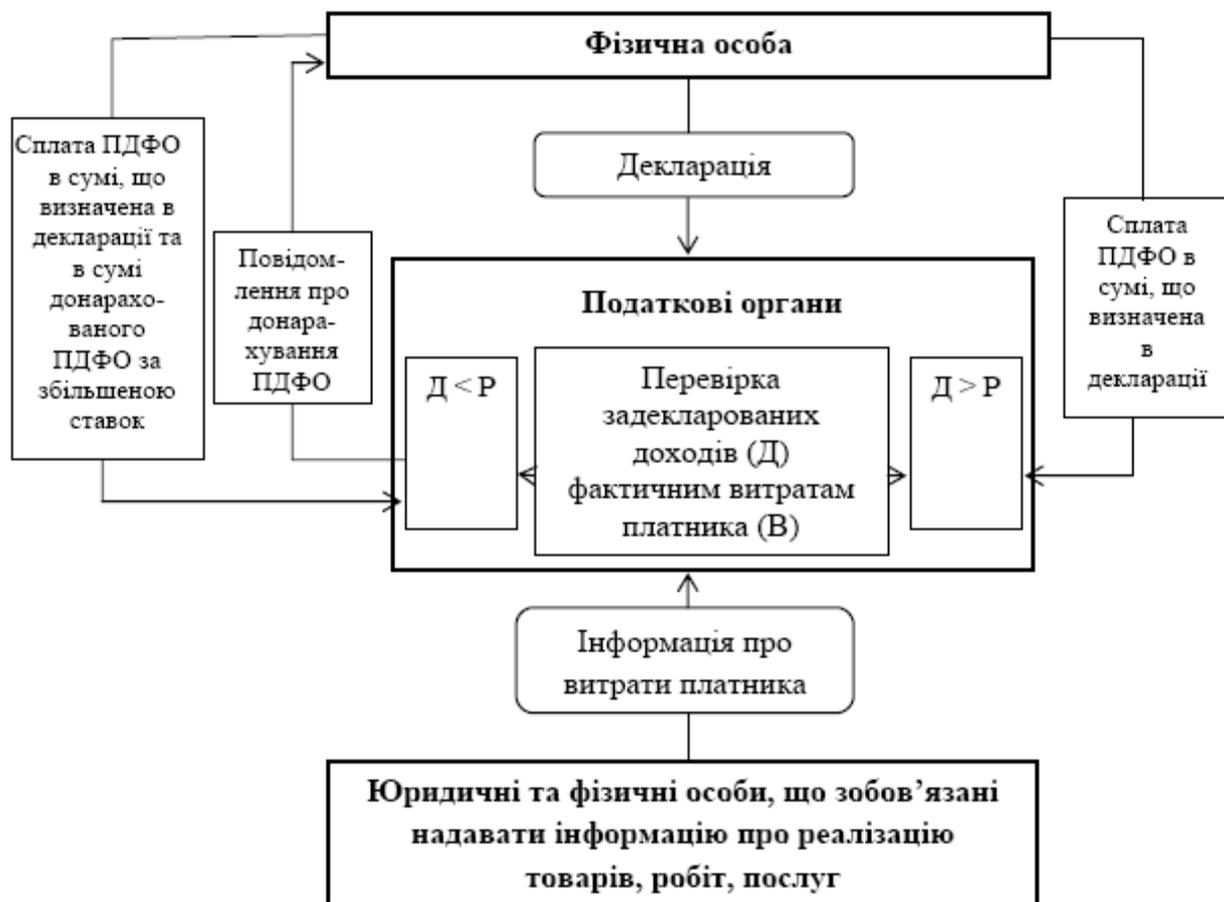

Рис. 3. Порядок адміністрування ПДФО

При невідповідності даних, поданих платником податків щодо своїх доходів в декларації із даними щодо його фактичних витрат та доходів податкові органи повинні здійснювати донарахування ПДФО за подвійною ставкою.

Щодо реформування механізму оподаткування ЄСВ. Так, враховуючи той факт, що ставка ЄСВ в Україні є високою в порівнянні з середнім рівнем оподаткування соціальними внесками в країнах Європейського Союзу (в 2014 році середня ставка соціальних внесків по групам країн – новим членам ЄС склала 36,44 % проти ставки ЄСВ в Україні більше 40 %) та те, що роботодавець в Україні несе податкове навантаження по цьому податку приблизно в 5 разів більше ніж в середньому по країнам Європи, пропонуємо зменшити ставку ЄСВ до 37 % із перенесенням суттєвої частини податкового навантаження з роботодавців на робітників (пропонується встановити співвідношення між навантаженням роботодавців та найманих працівників 1,8 до 1, що відповідає середньому рівню по країнам ЄС). Таким чином, пропонується встановити ставку ЄСВ для роботодавців 24 % та для найманих працівників 13 %.

Порівняльний аналіз запропонованого механізму оподаткування праці із діючим представлено в таблиці 4.

Таблиця 4.

Порівняльний аналіз діючої та запропонованої моделі оподаткування праці в Україні

Діюча модель оподаткування праці	Запропонована модель оподаткування праці
ЄСВ з роботодавців за ставкою від 36,76 % до 49,7 % (в залежності від ступеня ризику на підприємстві)	ЄСВ з роботодавців за ставкою 24 %
ЄСВ з найманого працівника за ставкою 3,6 %	ЄСВ з найманого працівника за ставкою 13 %
ПДФО за ставкою 15 % (20 % з суми перевищення заробітної плати розміру 10 мінімальних заробітних плат)	Заробітна плата розміром прожиткового мінімуму не оподатковується (якщо заробітна плата не перевищує 5 прожиткових мінімумів). ПДФО за ставкою 10 % (якщо заробітна плата не перевищує розмір 5 прожиткових мінімумів), 15% (якщо заробітна плата не перевищує розмір 10 прожиткових мінімумів) та 25 % (з суми перевищення заробітної плати розміру 10 прожиткових мінімумів).

Запропоновані зміни дозволять знизити податкове навантаження на фонд оплати праці з роботодавців, що сприятиме виходу з тіні частини неофіційної заробітної плати. Підвищення ж навантаження на найманих працівників буде компенсовано за рахунок зменшених ставок ПДФО, їх права на застосування неоподатковуваного мінімуму та соціальної знижки.

Реформування оподаткування споживання передбачає зміни в механізмі оподаткування як ПДВ, так і акцизного податку.

При реформування механізму оподаткування ПДВ, необхідно враховувати європейську практику застосування диференційованих ставок від 5 до 18 % (у Болгарії, Румунії, Литві, Естонії, Кіпрі та Ірландії – 9 %) на товари першої необхідності, а саме: медичні товари, продовольчі товари, дитячі товари та інше, оскільки вони в 2013 році у витратах українських домогосподарств складають більше 50 % [8].

В той же час, враховуючи той факт, що ПДВ є бюджетоутворюючим податком, який має першочергове значення в системі податків на споживання, та те, що в Україні базова ставка по цьому податку нижче ніж середній її рівень як в країнах ЄС в цілому (в 2014 році середній рівень базової ставки склав 21,5 %), так і по окремим групам країн (в 2014 році середня базова ставка по групі країн ЄС-13 склала 21,6 %, а по групі країн ЄС-15 – 21,5 %), пропонуємо при запровадженні зниженої ставки ПДВ на товари першої необхідності – 9 %, підвищити базову її ставку до 21 % (така ставка застосовується у 5 країнах ЄС, а саме Іспанії, Латвії, Литві, Нідерландах та Чехії).

Щодо реформування механізму оподаткування акцизним податком, то тут пропонується суттєве збільшення ставок на тютюнову та алкогольну продукцію. Втім, закордонний досвід довів результативність не стрімкого, а поступового піднесення ставок.

На сьогоднішній день строки дотримання вимог Україною Директиви № 2011/64/ЄС від 21 червня 2011 року щодо підвищення ставок акцизного збору не встановлено. Тому, пропонуємо підвищувати ставки на тютюнову продукцію на протязі 15 років (строк підвищення ставок акцизного збору на тютюнові вироби в Польщі та Болгарії). Більш точний відсоток приросту ставки по акцизному податку по кожному року має визначатися виходячи із діючого курсу національної валюти, оскільки кінцевою метою є підвищення її рівня до мінімального, що діє в країнах ЄС. Пріоритетним є не досягнення європейського рівня ставок акцизного податку за коротші строки, а досягнення їх розмірів із середньорічним приростом ставок по всім рокам, що не перевищує рівень такого підвищення в розглянутих нами Європейських країнах (в Польщі середньорічний приріст за 11 років склав 12,9 %, в Словаччині 9 %, Латвії 23,9 %, а Болгарії 17,2 %).

Таким чином, враховуючи європейській досвід в цьому питанні, нами було визначено порядок поступового підвищення мінімального податкового зобов'язання з акцизного податку на тютюнові вироби, що наведено в таблиці 5.

Таблиця 5

Етапи підвищення мінімального податкового зобов'язання на тютюнові вироби в Україні

Роки	Мінімальне податкове зобов'язання, грн. (курс 25 грн./Євро)	Мінімальне податкове зобов'язання, Євро.	Збільшення мінімального податкового зобов'язання в порівнянні з попереднім роком, Євро	Темп приросту мінімального податкового зобов'язання в порівнянні з попереднім роком, %	Середньорічний темп приросту мінімального податкового зобов'язання за 15 років, %
-	2015	304	12	-	-
1	2016	350	14	2	17
2	2017	450	18	4	29
3	2018	550	22	4	22
4	2019	650	26	4	18
5	2020	850	34	8	31
6	2021	1100	44	10	29
7	2022	1350	54	10	23
8	2023	1550	62	8	15
9	2024	1650	66	4	6
10	2025	1750	70	4	6
11	2026	1850	74	4	6
12	2027	1950	78	4	5
13	2028	2050	82	4	5
14	2029	2150	86	4	5
15	2030	2250	90	4	5

Доцільно зауважити, що при розробці порядку підвищення ставок акцизного податку на тютюнові вироби, враховувався як європейській досвід, де мінімальний рівень податкового зобов'язання становить 90

Євро, так і нестабільність нашої національної валюти. Тому розрахунок ставок наведено в Євро по курсу 25 грн./Євро.

Запропонований порядок поетапного підвищення мінімального податкового зобов'язання акцизного податку для тютюнових виробів в Україні передбачає значне підвищення ставок в перші 8 років (темپ приросту мінімального податкового зобов'язання по цим рокам варіюється в діапазоні від 15 до 31 %), а в подальшому щорічне збільшення на 5-6 %. Середньорічний приріст мінімального податкового зобов'язання по акцизному податку за 15 років в цьому разі складе 14,8 %, що не перевищує середній показник по країнам ЄС.

Таке поступове підвищення мінімального податкового зобов'язання з оподаткування тютюнових виробів дозволить уникнути збільшення обсягів реалізації контрабандного та контрафактного товарів при загальному скороченні обсягів реалізації підакцизних товарів з одночасним збільшенням надходжень від акцизного податку до бюджету країни.

Впровадження рекомендацій щодо проведення податкової реформи дозволить збалансувати податкове навантаження та перенести його з праці та капіталу на споживання. Очікуваними наслідками цього буде:

- наближення податкової системи України до вимог ЄС та підвищення її конкурентоспроможності на світовому рівні;
- зміна векторів податкової реформи з фіскального на регулюючий;
- підвищення ділової активності підприємств та розвиток їх інвестиційної та інноваційної діяльності;
- досягнення макроекономічної стабільності в країні за рахунок: збільшення темпів економічного зростання, зниження рівня безробіття та зменшення рівня дефіциту бюджету;
- збільшення в структурі економіки наукоємних галузей та галузей реального сектору економіки;
- зниження ступеня зносу основних засобів;
- зниження рівня ухилення від сплати податків та підвищення свідомості та відповідальності платників податків;
- зменшення рівня соціальної нерівності населення та розвиток людського капіталу;
- зниження обсягів реалізації шкідливих товарів (таких як алкогольні та тютюнові вироби) та інше.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. В результаті проведеного дослідження було визначено, що ключовими напрямками податкової реформи в Україні повинно бути:

- зменшення загального рівня оподаткування;
- збільшення рівня оподаткування споживання за рахунок збільшення надходжень від ПДВ та акцизного податку;
- зменшення частки соціальних внесків в структурі податкового навантаження для зниження загального рівня оподаткування праці;
- збереження загального рівня оподаткування капіталу при створенні пільгових умов для інвестиційно-інноваційного розвитку.

Визначені інструменти реалізації податкової реформи сприятимуть підвищенню її результативності щодо її впливу на економіку.

Подальше дослідження буде проводитися у напрямку визначення економічного ефекту від можливого запровадження запропонованих інструментів реалізації податкової реформи в Україні.

Література.

1. Динаміка податкового навантаження в Україні в контексті реалізації податкової реформи / за ред. Т. І. Єфименко, А. М. Соколовська. – К.: ДННУ «Академія фінансового управління», 2013. – 492 с.
2. Податкові трансформації в ЄС та податкова політика України в контексті євроінтеграції: моногр. / А. І. Крисоватий, В. М. Мельник, Т. В. Кошук; за ред. д. е. н., проф. А. І. Крисоватого. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 236 с.
3. Кошук Т. В. Податкова політика в Україні в контексті тенденцій реформування оподаткування у країнах ЄС / Т. В. Кошук, А. М. Соколовська // Фінанси України. – 2012. – № 1. – С.94-115.
4. Хомутенко А. В. Стратегічні орієнтири трансформації податкової політики України на шляху до євроінтеграції / А. В. Хомутенко, В. П. Хомутенко // Науковий вісник. Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2014. - № 3. – С. 133-145.
5. Богатирьова Є. М. Механізм реалізації податкової реформи / Є. М. Богатирьова, В. П. Хомутенко // Економіка та держава: міжнародний науково-практичний журнал. – 2015. - № 8. – С. 43-46.
6. Богатирьова Є. М. Діагностика впливу податкової реформи 2011 року на економіку України / Є. М. Богатирьова, В. П. Хомутенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. - № 16. – С. 45-50.
7. European Commission «Taxation trends in the European Union – Data for the EU Member States, Iceland and Norway» Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. – 308 pp. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DU-14-001/EN/KS-DU-14-001-EN.PDF
8. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

References.

1. Yefymenko, T. I. And Sokolovska, A. M. (2013), *Dynamika podatkovoho navantazhennia v Ukraini v konteksti realizatsii podatkovoi reformy* [], DNNU «Akademii finansovoho upravlinnia», Kyiv, Ukraine, p.492.
2. Krysovati, A. I. Melnyk, V. M. And Koshchuk, T. V. (2014), *Podatkovi transformatsii v YeS ta podatкова polityka Ukrainy v konteksti yevrointehratsii* [], TNEU, Ternopil, Ukraine, p.236.
3. Koshchuk, T. V. And Sokolovska, A. M. (2012), “Podatkova polityka v Ukraini v konteksti tendentsii reformuvannia opodatkuvannia u krainakh YeS”, *Finansy Ukrainy*, vol. 1, pp.94-115.
4. Khomutenko, A. V. And Khomutenko, V. P. (2014), “Stratehichni oriientyry transformatsii podatkovoi polityky Ukrainy na shliakhu do yevrointehratsii”, *Naukovyi visnyk. Odeskyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet. Vseukrainska asotsiatsiia molodykh naukovtsiv, Nauky: ekonomika, politolohiia, istoriia*, vol. 3, pp. 133-145.
5. Bohatyrova, Ye. M. and Khomutenko, V. P. (2015), “Mekhanizm realizatsii podatkovoi reformy”, *Ekonomika ta derzhava*, vol. 8, pp. 43-46.
6. Bohatyrova, Ye. M. and Khomutenko, V. P. (2015), “Diahnostyka vplyvu podatkovoi reformy 2011 roku na ekonomiku Ukrainy”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 16, pp. 45-50.
7. European Commission «Taxation trends in the European Union – Data for the EU Member States, Iceland and Norway» Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. – 308 pp. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DU-14-001/EN/KS-DU-14-001-EN.PDF
8. State Statistics Service of Ukraine, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Стаття надійшла до редакції 20.10.2015 р.